

افزایش نوپیدی جامعه در سایه ویروس تاجدار

اشاره:

مهندس سرشارزاده پیش‌بینی می‌کند: «در آینده نه چندان دور واحدهای ریسندگی با مشکل بازار مواجه خواهند شد زیرا سال‌هاست در بخش بافندگی، سرمایه‌گذاری خاصی انجام نشده است و بافنده‌ها نمی‌توانند قیمت تمام شده خود را از بازار تقاضا کنند و با رقابت سنگینی در این بخش مواجه هستند. از سوی دیگر برخی ماشین‌آلات در کارگاه‌های خانگی شهرستان‌ها مستقر شده‌اند که در مقابل دستمزد اندک، حاضرند محصول تمام شده تحویل دهند و این امر فضای رقابتی سنگینی را برای کارخانه‌های بزرگ‌تر به وجود آورده است.»

وی با اشاره به تبعات کرونا بر صنعت یادآور می‌شود: «هر روز در تمام رسانه‌ها، اخبار مربوط به تعداد جان‌باختگان و بیماران بدحال کرونایی همراه با تصاویر ناراحت‌کننده آنان در بیمارستان‌ها منعکس می‌شود، این فضای تبلیغاتی روحیه مردم را از بین می‌برد و فضای یأس و نومیدی را در جامعه افزایش می‌دهد. در این فضا، دایره خرید برای خانواده‌ها تقریباً وجود ندارد.»

به باور این صنعتگر کهنه‌کار، ورود بایدن در صدر حکومت

آمریکا، چندان در بخش‌های کوتاه‌مدت اقتصادی ما مشکلی ایجاد نخواهد کرد. اما نکته چالش برانگیز این است که دولت بایدن می‌تواند مشکلات خود را با کشورهای دیگر مانند چین و اروپا حل کند به این ترتیب روابط ما در طولانی مدت با شرکای تجاری امروز، سخت‌تر خواهد شد بنابراین آینده دراز مدت هم در دولت بایدن چندان به نفع ما نخواهد بود.

دیدگاه شما در مورد شرایط فعلی صنعت

نساجی چیست؟

مشکلات صنایع نساجی بسیار گسترده هستند از این بابت که مواد اولیه با ارزش نسبتاً آزاد (دلار ۲۷-۲۸ هزار تومانی) باید تهیه شود و از طرفی با کاهش قدرت خرید مردم مواجهیم که با میانگین نرخ ارز ۱۵-۱۶ هزار تومانی درگیر هستند. به هر حال نیمی از هزینه زندگی مردم با دلار ۷-۸ هزار تومانی و مابقی با دلار ۲۷-۲۸ هزار تومانی تأمین می‌شود که طبعاً تفاوت آن بسیار محسوس و روشن دیده می‌شود؛ در نتیجه مصرف‌کننده با قدرت خرید اندک، نمی‌تواند با قیمت تمام شده منطقی، کالای مورد نیاز خود را تحویل بگیرد لذا از ابتدای تولید یک محصول یعنی ورود مواد اولیه با گرانی مواجه است تا در پایان فرایند تولید کالا که شاهد عدم امکان فروش با قیمت تمام شده است. بنابراین صنایع نساجی تحت فشار قرار گرفته تا بتواند هزینه‌های خود را از فاصله بین قیمت فروش و قیمت مواد اولیه به دست آورد که تقریباً کار بسیار مشکلی است.

بزرگترین معضل تولیدکنندگان را در چه

مواردی می‌دانید؟

صنایع نساجی، شاخه‌های متعددی از ریسندگی تا پوشاک را در برمی‌گیرد و هر بخش با مشکلات خاص خود دست و پنجه نرم می‌کنند. واحدهای ریسندگی در بخش بازار تقریباً مشکلی ندارند اما برای تأمین مواد اولیه در تلاش هستند تا خط تولید خود را در حداکثر میزان تولید حفظ کنند؛ البته این شرایط رقابتی که در حل شکل‌گیری است و اگر قرار باشد کارخانجات جدیدی که به تازگی راه‌اندازی شده‌اند به ظرفیت نهایی خود برسند، با توجه به کمبود ظرفیت بخش بافندگی به نظر می‌رسد با انباشتگی محصول روبرو خواهند شد و علی‌رغم ممنوعیت واردات نخ‌های ضخیم توسط وزارت صنعت، فکر می‌کنم در آینده نه چندان دور واحدهای ریسندگی با مشکل بازار مواجه شوند زیرا سال‌هاست در بخش بافندگی، سرمایه‌گذاری خاصی انجام نشده است و بافنده‌ها نمی‌توانند قیمت تمام شده خود را از بازار تقاضا کنند

بدحال کرونایی همراه با تصاویر ناراحت کننده آنان در بیمارستان‌ها منعکس می‌شود، این فضای تبلیغاتی روحیه مردم را از بین می‌برد و فضای یأس و نومیدی را در جامعه افزایش می‌دهد. در این فضا، دایره خرید برای خانواده‌ها تقریباً وجود ندارد به علاوه مباحث مربوط به امکانات مالی که بر سید هزینه‌های خانوار، فشارهای مضاعف وارد می‌کند در نتیجه کرونا بسیار بیشتر از ظرفیت خود، بر بازار نساجی و پوشاک اثرات نامطلوب وارد کرده است و طبعاً در این بازار فروش دچار اختلال جدی می‌شود.

۴ با توجه به تشدید تحریم‌ها و افزایش نرخ دلار وضعیت واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات چگونه است؟

مواد اولیه علی‌رغم افزایش قیمت‌ها تا حدودی وارد می‌شود اما توان خرید پایین آمده و عدم حمایت سیستم بانکی از صنعت نساجی جهت واردات مواد اولیه باعث می‌شود تولیدکنندگان با ظرفیت کامل کار نکنند. از طرف دیگر به دلیل وجود بازار نه چندان توانمند، ظرفیت واحدهای صنعتی برای دستیابی به حداکثر تولید تقریباً غیرممکن است.

از کارگاه‌های سطح پایین با کیفیت بسیار نازل دوخته و به بازار عرضه شود و این امر باعث ایجاد فضای رقابتی برای واردات می‌گردد. تعداد محدود برندهای پوشاک که دارای دوخت‌های بسیار مطلوب هستند و سلیقه خوبی در طراحی و تولید اعمال می‌کنند، فروشگاه‌های بزرگ در سطح شهرهای مختلف راه‌اندازی کرده‌اند؛ ظرفیت چندانی را برای فروش در اختیار ندارند تا بتوانند تأثیر بزرگی در بخش توزیع داشته باشد.

۴ به اعتقاد شما شیوع کرونا چه تأثیراتی بر روند فعالیت صنایع نساجی کشور (و همچنین دنیا) گذاشته است؟ چه مدت به طول خواهد انجامید تا شرایط به حالت عادی گذشته (پیش از کرونا) بازگردد؟

صرف‌نظر از جنبه بیماری‌زایی کرونا که همه با آن درگیر هستند، خرید منسوجات و پوشاک نیازمند روحیه شاد و بالنگیزه است، در شرایطی که بیمار کرونایی در منزل قرنطینه است یا مرگ و میر ناشی از کرونا اتفاق افتاده باشد؛ کسی روحیه و تمایلی به حضور در فروشگاه و خرید ندارد. هر روز در تمام رسانه‌ها، اخبار مربوط به تعداد جان‌باختگان و بیماران

و با رقابت سنگینی در این بخش مواجه هستند. از سوی دیگر برخی ماشین‌آلات در کارگاه‌های خانگی شهرستان‌ها مستقر شده‌اند که در مقابل دستمزد اندک، حاضرند محصول تمام شده تحویل دهند و این امر فضای رقابتی سنگینی را برای کارخانه‌های بزرگ‌تر به وجود آورده است. در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش بافندگی تقریباً با قیمتی که برای دستمزد بافت مطالبه می‌شود، غیرممکن به نظر می‌رسد؛ همین امر باعث کاهش واردات ماشین‌آلات جدید بافندگی طی سال‌های اخیر شده است.

در بخش رنگرزی و تکمیل نیز به دلیل سال‌های مطلوب ۹۱ و ۹۲، ظرفیت‌های قابل توجهی در بخش رنگرزی به وجود آمده است که اکنون همگی با کمبود پارچه مواجه شده‌اند. در بخش پوشاک هم به جز تعداد محدودی از برندهای مطرح، سایر بخش‌های پوشاک کشور از کیفیت بسیار پایینی برخوردارند، خطوط تولیدشان غیرصنعتی است، کارگاه‌های بسیار کوچکی هستند و امکانات اندکی در اختیار دارند، در نتیجه محصولات با کیفیتی تولید نمی‌کنند و این امر باعث می‌شود محصولی که با تلاش و زحمت از بخش ریسندها به واحد رنگرزی و تکمیل رسیده، در بعضی

واقعیت این است که افزایش قیمت و گرانی، به نقدینگی زیادی نیاز دارد، از یک سو تأمین نقدینگی هم توسط واحدهای غیرسودآور امکان‌پذیر نیست از سوی دیگر سیستم بانکی توجهی به تأمین نقدینگی برای تولید از خود نشان نمی‌دهد در نتیجه صنایع نساجی با ظرفیت کامل خود کار نمی‌کند.

«در شرایط فعلی، صادرات امری امکان‌پذیر و مقرون به صرفه است؟»

با توجه به تحت فشار قرار گرفتن قیمت تمام شده محصولات نساجی، این کالاها ارزان‌تر از مشابه کشورهای همسایه است و به دلیل اختلاف قیمت، صادرات دور از ذهن به نظر نمی‌رسد اما صادرات این گونه نیست که امروز اراده کنید و روز بعد، خریدار خارجی مایل به خرید باشد. صادرات به روابط مستمر میان صادرکننده و بازار مقصد نیاز دارد و پایه‌های صادرات از سال‌ها قبل باید ریخته شوند. سال‌های متمادی است که ایران یک کشور صادرکننده محسوب نمی‌شود و ارتباطاتمان با خارج از مرزها چندان فعال نیست. از طرفی مرزها به دلیل کرونا بسته‌اند و تردد چندان میان کشورها انجام نمی‌شود. کشورهایی که قصد صادرات به آنها را داریم نیز درگیر جدال با کرونا هستند و فضای شاداب و پرنشاط در کشورشان برای خرید وجود ندارد در مجموع باید عنوان کنم علی‌رغم امکان صادرات به دلیل قیمت تمام شده پایین و شرایط ارزی کشور، تقاضای زیادی برای خرید منسوجات و پوشاک توسط کشورهای مقصد وجود ندارد زیرا بازارهای آنان هم تحت تأثیر کرونا قرار گرفته‌اند.

«وضعیت قاچاق به خصوص قاچاق پوشاک را چگونه تحلیل می‌کنید؟ کرونا تأثیری در کاهش واردات دارد؟»

یکی از مسائل مهم در قاچاق، تأمین ارز است. در شرایطی که دولت، منابع مالی در اختیار دارد به دلایل مختلف (مانند تأمین بودجه) تمایل دارد بخشی از ارز خود را به صورت آزاد در بازارهای جهانی بفروشد. عاملی که باعث شکل‌گیری تقاضای ارز می‌شود،

خرید کالا از سایر کشورها و واردات قاچاق است. به عبارت دیگر ارز قاچاق توسط دولت تأمین می‌شود. با توجه به کمبودهای دولت در زمینه فروش نفت و ناتوانی در تأمین منابع مالی ارزاق عمومی، قادر نیست منابع خود را در اختیار قاچاق قرار دهد. طبعاً به دلیل کمبود ارز و تزریق ریال فراوان در بازار توسط دولت، نرخ ارز افزایش پیدا کرده و گرانی کالا و عدم توان خرید در داخل، تقاضا برای خرید کالای خارجی را نیز کاهش داده است.

پس کسانی که دنبال بحث واردات پوشاک قاچاق هستند با هزینه‌های سنگینی مواجه می‌شوند که نمی‌توانند از بازار داخلی تأمین نمایند، تقاضای داخلی و قدرت خرید کاهش و قیمت‌ها بسیار افزایش یافته‌اند و تمام این عوامل دست در دست هم می‌دهند تا کالای قاچاق کاهش پیدا کند.

«دیدگاه شما در مورد تأثیر انتخابات اخیر آمریکا بر اقتصاد و سیاست کشور چیست؟ بسیاری از کارشناسان احتمال بازگشت آمریکا به میز مذاکره و برجام توسط بایدن را دور از ذهن نمی‌دانند...»

با توجه به سرکار آمدن دولت آقای بایدن، این فضای ذهنی برای دولتمردان و مردم وجود دارد که بار دیگر نفت خواهیم فروخت و پولدار خواهیم شد، بودجه ما ریالی است و باید به سیستم مالی کشور، ریال تزریق شود و پروژه‌های نیمه‌کاره و متوقف را دوباره راه‌اندازی نماییم پس دلارهای نفتی در اختیار کسانی قرار خواهد گرفت تا بتوانند کالای مصرفی وارد کنند زیرا بازار کالای صنعتی باید توسط نقدینگی داخل هر صنعت تأمین شود. طی سال‌های اخیر بنیه صنعتگران ما ضعیف شده است و امکان سرمایه‌گذاری ندارند ولی اگر ارز فراوان شود و نفت را به قیمت خوبی بفروشیم در ازای آن باید کالا وارد شود، امکان واردات کالای صنعتی به دلیل عدم توان نقدینگی در بخش صنعت و در سیستم بانکی وجود ندارد، طبعاً در صورت گشایش ارزی، به سمت توسعه کالاهای مصرفی حرکت خواهیم کرد و این به معنای افزایش قاچاق، افزایش واردات کالاهای تمام شده و رقابت

بدتر با کالاهای داخلی.

به اعتقاد من با توجه به مسائل سیاسی میان ایران و آمریکا، مذاکره به این زودی‌ها اتفاق نخواهد افتاد و فکر نمی‌کنم به فوریت بتوانیم مشکلات خود را با آمریکا حل کنیم و به نقطه‌ای برسیم تا با صادرات نفت، پولدار شویم و با تبدیل ارز به ریال، پول را به بازار داخلی تزریق کنیم. به همین دلیل فکر می‌کنم ورود بایدن در صدر حکومت آمریکا، چندان در بخش‌های کوتاه‌مدت اقتصادی ما مشکلی ایجاد نخواهد کرد. اما نکته چالش برانگیز این است که دولت بایدن می‌تواند مشکلات خود را با کشورهای دیگر مانند چین و اروپا حل کند به این ترتیب روابط ما در طولانی مدت با شرکای تجاری امروز، سخت‌تر خواهد شد بنابراین آینده دراز مدت هم در دولت بایدن چندان به نفع ما نخواهد بود.

«مطلب‌نهایی»

شاید در این مصاحبه سیاه‌نمایی‌های بسیاری صورت گرفت و ممکن است این ذهنیت شکل بگیرد که صنایع نساجی در حال ورشکستگی است اما راهکارهایی برای رفع مشکلات این صنعت وجود دارد اگر وزارت صنعت و بخش‌های مالی و بانکی در بخش بافندگی - به‌عنوان گلوگاه صنعت نساجی - سرمایه‌گذاری انجام دهند؛ از طرف دیگر برندهای موفق و مطرح که فروشگاه‌های متعددی در تهران و شهرستان‌ها احداث کرده‌اند باید مورد حمایت قرار گیرند تا تعداد فروشگاه‌های خود را افزایش دهند. به این نکته هم باید توجه کرد که تولید بدون توزیع در بخش پوشاک، موفقیت‌آمیز نیست چنانچه در حال حاضر واحدهای بسیاری در صنعت پوشاک وجود دارند که در شرایط خوبی به سر نمی‌برند چون به بخش توزیع متصل نشده‌اند. تولیدکننده پوشاکی موفق است که در فروشگاه‌داری و توزیع مستقیم به مصرف‌کننده نهایی عملکرد صحیح داشته باشد یا به برندهای خارجی معتبر و مشهوری وصل شوند که توانسته‌اند بازار خوبی برای خود در ایران پیدا کنند.

تهیه و تنظیم: مینا بیانی